

PROTOKÓŁ
z XXIII posiedzenia Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

W dniach 29-30 czerwca 2026 r. w Augustowie odbyło się XXIII posiedzenie Polsko-Litewskiej Komisji Rządowej ds. Współpracy Transgranicznej (zwanej dalej „Komisją“).

Listy członków Komisji oraz osób zaproszonych na posiedzenie stanowią załączniki do Protokołu.

(Załącznik 1 i Załącznik 2).

Podczas posiedzenia plenarnego Komisja przyjęła następujący porządek obrad:

1. Inauguracja posiedzenia.
2. Podsumowanie prac grup roboczych w okresie od poprzedniego posiedzenia Komisji oraz perspektywy dalszej współpracy
3. Współpraca w dziedzinie transportu
4. Program Interreg Litwa-Polska. Wyzwania i szanse.
5. Wdrożenie programu Interreg i współpraca służb granicznych
Wspólne patrole, przywrócenie kontroli na granicy wewnętrznej.
6. Europejski wymiar współpracy transgranicznej i międzyregionalnej.

Inauguracja posiedzenia.

Przewodniczący polskiej strony Komisji podkreślił szczególne relacje łączące Polskę i Litwę, mające swoje źródła w historii. Zwrócili uwagę, że Polskę i Litwę łączy nie tylko wspólna historia, ale przede wszystkim zbliżone cele i interesy. Oba kraje tak samo postrzegają współczesne zagrożenia, a regiony przygraniczne muszą stawić czoła podobnym wyzwaniom.

Dodał również, że najważniejszym kapitałem obustronnej współpracy pozostają ludzie. Kontakty dobrosąsiedzkie i zaangażowanie różnorodnych środowisk po obu stronach granicy odgrywa istotną rolę w budowaniu wzajemnego zaufania i zrozumienia między oba społeczeństwami.

Przewodniczący strony litewskiej podziękował za przyjęcie i podkreślił znaczenie wieloletniej działalności Komisji dla wzmacniania współpracy dwustronnej. Zaznaczył, że format ten pozostaje istotny dla rozwiązywania aktualnych problemów regionów przygranicznych i przyczynia się do ich rozwoju. Wymienił wspólne priorytety – zapewnienie bezpieczeństwa, ochronę granic, reagowanie na zagrożenia migracyjne i hybrydowe, a także wzmacnianie zdolności w zakresie zarządzania kryzysowego oraz poprawę infrastruktury. Podkreślił konieczność dalszego zacieśniania praktycznej współpracy między instytucjami oraz dążenia do osiągnięcia konkretnych, namacalnych rezultatów, które przyczyniłyby się do zwiększenia bezpieczeństwa i dobrobytu regionu.

Podsumowanie prac grup roboczych zrealizowanych w okresie od ostatniego posiedzenia Komisji, perspektywy dalszej współpracy.

Komisja wysłuchała sprawozdania przedstawicieli grup roboczych na temat zrealizowanej działalności, wykonanych przez nie zadań oraz przewidywanych planów działania.

Grupa Robocza ds. Współpracy Przygranicznej

Grupa robocza przedstawiła wyzwania pojawiające się na granicy polsko-litewskiej w zakresie nielegalnej migracji na granicy wewnętrznej między Republiką Litewską a Rzeczpospolitą Polską.

Omówiona została działalność Centrum Współpracy Służb Granicznych, Celnych i Policyjnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej z siedzibą w Budzisku oraz współpraca między polską a litewską strażą graniczną w ramach programu Interreg.

Grupa robocza zajmowała się również sytuacją kryminogenną na polsko-litewskim pograniczu. W tym zakresie omówiono wspólne patrole polskich i litewskich policjantów (w tym przedstawiono ocenę i efektywność oraz statystyki), współpracę w zakresie zwalczania przestępczości międzynarodowej, wspólne szkolenie dla polskich i litewskich funkcjonariuszy policji.

Podkreślono, że transgraniczne wyzwania ostatnich lat, wykazały, jak ważne są skoordynowane działania. Zwrócono uwagę, że współpraca odpowiedzialnych służb poprzez wymianę zgromadzonych doświadczeń oraz informacji między wyspecjalizowanymi jednostkami policji kryminalnej Polski i Litwy zwiększa ich efektywność.

Komisja stwierdziła, że coroczne spotkania grupy roboczej stwarzają warunki do rozwoju stałej współpracy i potwierdziła potrzebę kontynuowania działalności grupy roboczej.

Komisja zapoznała się także z informacją dotyczącą zaplanowanego na 2026 rok spotkania grupy roboczej, które odbędzie się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Grupa Robocza ds. Ratownictwa i Ochrony Ludności w Warunkach Sytuacji Nadzwyczajnych

Komisja pozytywnie oceniła rozwój współpracy służb ratowniczych obu państw, w szczególności w rejonach przygranicznych, obejmującej wspólne ćwiczenia, szkolenia, wymianę doświadczeń, realizację projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz wzajemne wsparcie w przypadku wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych.

Komisja odnotowała organizację dwustronnego spotkania szefów służb ratowniczych Polski i Litwy w Wilnie w dniach 20–22 października 2025 r., podczas którego omówiono kierunki dalszej współpracy oraz kwestie związane z ochroną ludności i wzajemnym wsparciem działań ratowniczych.

Komisja wspiera inicjatywy stron w zakresie wymiany doświadczeń oraz opracowywania wspólnych rozwiązań służących poprawie poziomu bezpieczeństwa ludności regionów przygranicznych Polski i Litwy, a także zapewnieniu ciągłości współpracy pomiędzy służbami ratowniczymi obu państw w sytuacjach nadzwyczajnych.

Komisja z uznaniem przyjęła realizację projektów w ramach programu INTERREG VI-A Litwa-Polska 2021–2027, w tym projektów „Wzmocnienie współpracy polskich i litewskich służb ratowniczych w zakresie likwidacji awarii chemicznych i ekologicznych” oraz „Silniejsza

obrona cywilna i zarządzanie kryzysowe – bezpieczniejszy region”, służących rozwojowi infrastruktury, doposażeniu służb ratowniczych oraz podnoszeniu poziomu wyszkolenia strażaków i ratowników.

Komisja z uznaniem wspiera dalsze działania stron zmierzające do realizacji wspólnych projektów, szkoleń i ćwiczeń mających na celu wzmacnianie bezpieczeństwa oraz rozwój transgranicznej współpracy w obszarze ochrony ludności.

Grupa Robocza ds. Gospodarki Przestrzennej

Komisja poparła propozycje kontynuacji trwających dyskusji na temat zagospodarowania przestrzennego obszarów położonych wzdłuż granicy polsko-litewskiej, a także potrzeby opracowania wizji zagospodarowania przestrzennego obszarów transgranicznych.

Biorąc pod uwagę, że w Polsce decyzje o potrzebie sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego lub studiów zagospodarowania przestrzennego, w tym dla obszarów przygranicznych, podejmują samorządy poszczególnych województw, Komisja proponuje stronie litewskiej zajęcie się tymi kwestiami na szczeblu gminnym.

Komisja zachęca polskie samorządy poszczególnych województw, wraz z administracjami gmin na Litwie, położonych wzdłuż granicy polsko-litewskiej, do kontynuowania dyskusji na temat potrzeby opracowania wspólnej wizji zagospodarowania przestrzennego wzdłuż granicy oraz do przygotowania niezbędnych decyzji w tej sprawie na kolejne posiedzenie Komisji.

Komisja proponuje rozważyć, czy prace nad transgraniczną wizją terytorialną powinny być prowadzone wspólnie przez dwie grupy robocze, tj. ds. gospodarki przestrzennej i współpracy międzyregionalnej. Zasadniczo oznaczałoby to połączenie w jedną grupę.

Grupa Robocza ds. Współpracy Międzyregionalnej

W związku z brakiem postępu w formowaniu grupy, Komisja apeluje do obu stron o zbadanie możliwości aktywizacji grupy oraz przedstawienie na kolejnym posiedzeniu Komisji raportu z wyników prac.

Współpraca w dziedzinie transportu

Realizacja projektu Rail Baltica

Strony podkreśliły znaczenie projektu Rail Baltica dla rozwoju współpracy transgranicznej. Jako część dwóch europejskich korytarzy transportowych (TEN-T) – korytarza Morze Północne–Bałtyk oraz korytarza Morze Bałtyckie–Morze Czarne–Morze Egejskie – Rail Baltica będzie kluczowym elementem infrastruktury transportowej regionu oraz całej Unii Europejskiej.

Strony uzgodniły, że projekt Rail Baltica, oprócz tego, że ma ogromne znaczenie dla rozwoju regionów przygranicznych i współpracy transportowej w ramach całej Wspólnoty Europejskiej, ma również strategiczne znaczenie dla mobilności wojskowej, a co za tym idzie – dla wzmocnienia bezpieczeństwa regionalnego.

Strona litewska poinformowała Komisję o postępach w realizacji projektu Rail Baltica na Litwie. Zwrócono uwagę, że prace budowlane na odcinku Kowno–Panevėžys osiągnęły obecnie długość 114 km z 265 km przewidzianych w ramach pierwszej fazy projektu.

Na odcinku granicznym między Kownem a Łotwą trwa obecnie budowa 77,3 km nasypów i obiektów inżynierskich. Na odcinku Šveicarija–Žeimiai–Šėta prace nad 27,7 km nasypów i powiązanych obiektów zbliżają się do końca, a na odcinku o długości 10 km rozpoczęto już układanie torów.

Strona litewska poinformowała ponadto, że procedura przetargowa dotycząca projektu odcinka Panewiežys – granica litewsko-łotewska dobiega końca, natomiast trwają prace związane z nabyciem gruntów i projektowaniem na odcinku między Kownem a granicą litewsko-polską. Realizacja umowy na projekt odcinka granica litewsko-polska-Kowno postępuje, a firma LTG Infra utworzyła wewnętrzny zespół projektowy, który rozpoczął już prace nad węzłem kolejowym w Kownie.

Ponadto, w celu zwiększenia bezpieczeństwa i efektywności ruchu na istniejącym odcinku linii kolejowej od polsko-litewskiej granicy do Palemonas, w czerwcu 2026 r. spółka „LTG Infra” należąca do grupy LTG podpisała umowę na zaprojektowanie i wdrożenie systemu sygnalizacji, którego realizacja ma zakończyć się do początku 2029 r.

Polska konsekwentnie i zgodnie ze swoim zobowiązaniem realizuje kolejne zadania na linii kolejowej Rail Baltica, dostosowując jej trasę do wymaganych standardów sieci TEN-T. Modernizacja linii kolejowej E75, łączącej Warszawę z granicą polsko-litewską przez Białystok, Ełk i Suwałki, jest jedną z najważniejszych inwestycji kolejowych realizowanych przez zarządcę krajowej sieci kolejowej, tj. PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Strona polska informuje o dalszych postępach w pracach nad projektem. Prace modernizacyjne na odcinku Warszawa-Białystok zostały zakończone. Zgodnie z aktualnymi planami odcinek Białystok-Ełk zostanie ukończony w 2029 r., co oznacza dotrzymanie terminów określonych w rozporządzeniu w sprawie TEN-T. Realizacja prac budowlanych na najbardziej wymagającym odcinku linii: Ełk-Trakiszki oraz wdrożenie systemu ETCS poziomu 2 zależą od dostępności środków w nowej perspektywie finansowej UE. Trwają prace projektowe dotyczące odcinka Ełk-Trakiszki.

Strona polska wyraża gotowość do podjęcia skoordynowanych działań mających na celu pozyskanie dodatkowych środków unijnych na realizację projektu w ramach kolejnej perspektywy finansowej.

Strona polska gwarantuje równoległą trasę rezerwową przebiegającą przez Sokółkę i Suwałki. Równoległe z realizacją projektu Rail Baltica prowadzone są prace modernizacyjne na wspomnianej linii.

Komisja odnotowała również, że jesienią 2025 r. w Wilnie podpisano znaczący kontrakt na zaprojektowanie i budowę systemu elektryfikacji Rail Baltica obejmującego wszystkie trzy kraje bałtyckie.

Strony odnotowały ponadto, że w marcu 2026 r. bałtyccy operatorzy pociągów pasażerskich ogłosili wspólne zamówienie na pociągi regionalne dla Rail Baltica. Łącznie planuje się zakup do 20 pociągów regionalnych zgodnych z europejskim standardem szerokości torów (1435 mm).

Stan realizacji wspólnych projektów drogowych oraz rozbudowa transgranicznej infrastruktury drogowej o podwójnym przeznaczeniu

Strony podkreśliły znaczenie realizacji połączenia transportowego o podwójnym przeznaczeniu na trasie Augustów–Ogrodniki–Lazdijai–Alytus–Wilno oraz przekazały informacje na temat trwających prac i przygotowań mających na celu dostosowanie tej trasy do wymagań w zakresie mobilności wojskowej.

Strony z zadowoleniem przyjęły postępy osiągnięte w zakresie odbudowy i rozwoju lokalnych połączeń na granicy polsko-litewskiej. Zwrócono uwagę, że w 2026 r. ukończono pierwszy odcinek transgranicznego połączenia Giby–Berżniki–Kapčiamiestis–Leipalingis, finansowanego w ramach programu Interreg Polska–Litwa, biegnącego od Kauknoris do granicy polskiej. Trwają prace budowlane na pozostałych odcinkach po obu stronach granicy.

Strony odnotowały ponadto, że przebudowa odcinka drogi Sankury–Burbiszki–Lazdijai po stronie polskiej została zakończona w 2025 roku.

Strona litewska poinformowała Komisję, że przedłożyła instytucjom zarządzającym programem Interreg Polska–Litwa wniosek o przeznaczenie oszczędności uzyskanych w ramach przetargów na przebudowę połączenia Giby–Leipalingis na realizację przebudowy drogi Lazdijai–Galiniai – granica z Polską. Komisja wyraziła poparcie dla przedłożonego wniosku.

Podsumowanie projektu Via Baltica

Strony z zadowoleniem przyjęły ukończenie budowy drogi Via Baltica na całym odcinku między Warszawą a Kowno. Odnotowano, że w październiku 2025 r. oddano do ruchu drugą jezdnię odcinka drogi ekspresowej S61 między węzłami Łomża Zachód i Kolno. Ponadto w grudniu tego samego roku oddano do użytku odcinek graniczny autostrady A5 między Marijampole a granicą litewsko-polską.

Strona litewska poinformowała Komisję o postępach w realizacji brakujących odcinków trasy Via Baltica na północ od Kowna aż do granicy z Łotwą. Zwrócono uwagę, że w 2025 r. rozpoczęto specjalne procedury planowania przestrzennego dotyczące wszystkich trzech odcinków, a ich zakończenie przewiduje się na koniec pierwszego kwartału 2028 r. Po zakończeniu tego etapu równolegle prowadzone będą prace projektowe i procedury związane z nabyciem gruntów, a następnie prace budowlane. Łączna szacowana wartość projektów może wynieść nawet 2,5 mld EUR. Strony zaznaczyły, że tempo realizacji projektu będzie zależało od dostępności środków unijnych.

Możliwość poprawy połączeń kolejowych w ramach transportu pasażerskiego między Polską a Litwą

Komisja została poinformowana, że po kilkuletniej przerwie PKP Intercity i LTG Link wznowiły w grudniu 2022 r. połączenia kolejowe między Polską a Litwą. Od tego czasu obaj operatorzy z powodzeniem rozwinęli tę usługę dzięki skoordynowanym przesiadkom na stacji Mockava, położonej na skrzyżowaniu sieci kolejowych o europejskiej szerokości torów (1435 mm) i szerokim rozstawie torów (1520 mm).

Komisja odnotowała, że zgodnie z rocznym rozkładem jazdy na lata 2025/26 liczba połączeń między Polską a Litwą wzrosła z 1 do 3. Oprócz pociągu IC Hańcza z Krakowa do Wilna przez Warszawę, Białystok, Suwałki i Kowno wprowadzono dwa nowe połączenia: IC Wigry (Szczecin–Poznań–Warszawa–Białystok–Wilno) oraz IC Jaćwing (Suwałki–Wilno). Wszystkie połączenia realizowane są z przesiadką na jednym peronie w Mockawie do pociągów szerokotorowych LTG Link.

Komisja zauważyła ponadto, że w wyniku zwiększenia liczby połączeń ruch pasażerski wzrósł o 97%. Lepsza koordynacja przesiadek w Moskwie skróciła czas podróży między Warszawą a Wilnem z około 8,5 godziny do 7,5 godziny. Podczas konsultacji między operatorami kolejowych przewozów pasażerskich, które odbyły się na początku 2026 roku, uzgodniono utrzymanie obecnego poziomu usług, obejmującego trzy pary połączeń dziennie.

Komisja została również poinformowana, że firma LTG Link analizuje możliwość uruchomienia dodatkowego połączenia Wilno–Ryga, skoordynowanego z połączeniem IC Hańcza, w celu poprawy połączeń pasażerskich między krajami bałtyckimi a Polską.

Komisja z zadowoleniem przyjęła list intencyjny podpisany w Kownie w dniu 27 maja 2025 r. przez prezesa zarządu PKP Intercity S.A. oraz dyrektora generalnego LTG Link. List intencyjny określa ramy dalszego rozwoju kolejowych przewozów pasażerskich między Polską a Litwą oraz potwierdza zaangażowanie operatorów w ciągłą poprawę jakości usług, warunków operacyjnych i połączeń na tym korytarzu.

Strony z zadowoleniem przyjęły zacieśnienie współpracy między obydwojema operatorami kolejowymi i odnotowały ich zamiar współpracy przy przygotowaniach do uruchomienia przewozów pasażerskich po zakończeniu realizacji projektu Rail Baltica. Strony podkreśliły ponadto znaczenie dobrze skoordynowanych połączeń w Kownie i Moskwie dla zapewnienia sprawnych, niezawodnych i płynnych podróży pasażerskich między Polską, Litwą a całym regionem bałtyckim.

Program „Interreg” Litwa–Polska oraz inne inicjatywy współpracy regionalnej.

Komisji przekazano informacje dotyczące programu „Interreg VI-A Litwa–Polska”. Przedstawiono informacje na temat postępów w realizacji programu oraz projektów o znaczeniu strategicznym.

Komisji przedstawiono informację na temat udziału partnerów z województwa podlaskiego w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej 2014-2020 i 2021-2027.

Komisja została poinformowana na temat unijnego instrumentu prawnego i zestawu narzędzi stworzonych w celu ułatwienia identyfikacji oraz rozwiązywania przeszkód transgranicznych.

Realizacja programu Interreg i współpraca służb straży granicznej.

Komisja wysłuchała prezentacji na temat aktualnie realizowanych dwóch projektów LTPL00353/Border guards, oraz LTPL00371/ Border safeguard, a także zrealizowanego już wspólnego projektu LTPL00002/SBGS-23. Z zadowoleniem stwierdzono, że zarówno zrealizowane, jak i obecnie realizowane projekty zwiększają bezpieczeństwo publiczne w regionach przygranicznych Litwy i Polski, wzmacniają zdolność służb straży granicznej do ograniczania przestępczości międzynarodowej, usprawniają międzyresortową koordynację, współpracę i szkolenia. Pozytywnie oceniono inicjatywy wspólnych projektów, podczas których stwarza się infrastrukturę i dokonuje zakupu specjalistycznego sprzętu.

Komisja wysoko oceniła współpracę międzyinstytucjonalną służb granicznych obu krajów oraz podkreśliła wagę bieżącej obustronnej wymiany informacji na różnych szczeblach struktury. Regularnie odbywają się spotkania graniczne, zarówno na szczeblu

Pełnomocników Granicznych obu Stron, jak i Pomocników Pełnomocników Granicznych, które dotyczą głównie wspólnych działań ukierunkowanych na wykrywanie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji z kierunku Republiki Białorusi. Realizowane są również spotkania na szczeblu Pomocników Pełnomocników Granicznych ws. przekazania cudzoziemców nielegalnie przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bądź Republiki Litewskiej. Ponadto, istotną rolę w wymianie informacji między dwoma krajami odgrywa Centrum Współpracy Służb Granicznych, Celnych i Policyjnych Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Litewskiej w Budzisku. Podkreślono jednocześnie znaczenie realizowanych do końca 2025 roku wspólnych patroli funkcjonariuszy Podlaskiego Oddziału Straży Granicznej i Wareńskiego Oddziału Granicznego SOGP przy MSW RL, które obecnie ze względu na tymczasowe przywrócenie kontroli granicznej na terytorium RP zostały wstrzymane.

Komisji przedstawiono informację na temat aktualnej sytuacji migracyjnej na granicy polsko-litewskiej oraz polsko-białoruskiej ochranianej przez Podlaski Oddział Straży Granicznej. Podkreślono wagę współdziałania pomiędzy Stronami w zwalczaniu zagrożeń transgranicznych, szczególnie zapobieganiu nielegalnej migracji.

Poligon wojskowy w Kopciowie

Komisja wysłuchała informacji dotyczącej budowy nowego poligonu wojskowego w Kopciowie.

Postanowienia końcowe

Współprzewodniczący Komisji wyrazili podziękowania uczestnikom spotkania za otwarte dyskusje i wkład w realizację kwestii dwustronnej współpracy.

Ustalono, że zgodnie z zasadą rotacji kolejne XXIV posiedzenie Komisji odbędzie się w Republice Litewskiej.

Niniejszy protokół został sporządzony w dniu 30 czerwca 2026 roku w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w języku polskim i litewskim, przy czym oba teksty mają taką samą moc prawną.

Paweł Dąbrowski
Przewodniczący polskiej części
Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

Vaidotas Jakštas
Przewodniczący litewskiej części
Polsko-Litewskiej Komisji Międzyrządowej
ds. Współpracy Transgranicznej

